

Pomoc państwa: Komisja zatwierdza polski program pomocy o wartości 1,1 mld euro w celu wsparcia przedsiębiorstw energochłonnych szczególnie dotkniętych skutkami wojny Rosji z Ukrainą

Komisja Europejska zatwierdziła polski program pomocy o wartości 1,1 mld euro (5,1 mld złotych), którego celem jest wsparcie przedsiębiorstw energochłonnych odczuwających szczególne trudności w kontekście wojny Rosji przeciwko Ukrainie. Program został zatwierdzony na podstawie [tymczasowych kryzysowych ram](#) pomocy państwa. Ramy te zostały przyjęte przez Komisję [23 marca 2022 r.](#) na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”) i zmienione [20 lipca 2022 r.](#) oraz [28 października 2022 r.](#) Uznano w nich, że w całej gospodarce UE występują poważne zaburzenia.

Polskie środki pomocy

W oparciu o tymczasowe ramy kryzysowe Polska zgłosiła Komisji program pomocy o wartości 1,1 mld euro (5,1 mld złotych) mający na celu wsparcie przedsiębiorstw energochłonnych w kontekście wojny Rosji z Ukrainą.

Programem będzie zarządzało polskie Ministerstwo Rozwoju i Technologii, a pomoc będzie miała formę dotacji bezpośrednich.

Do uzyskania pomocy uprawnione będą małe i średnie przedsiębiorstwa („MŚP”) oraz duże przedsiębiorstwa, które są przedsiębiorstwami energochłonnymi i które prowadzą swoją działalność w sektorach sklasyfikowanych jako szczególnie narażone na skutki obecnego kryzysu i podsektorach wymienionych w załączniku 1 do tymczasowych ram kryzysowych. Z zakresu środka wyłączone są instytucje kredytowe i finansowe.

O zwiększoną kwotę pomocy będą mogli ubiegać się te przedsiębiorstwa, które ponoszą straty z działalności operacyjnej, a zwłaszcza te, które zanotowały: (i) spadek wskaźnika EBITDA (wynik finansowy przed odsetkami, opodatkowaniem, deprecjacją i amortyzacją) o co najmniej 40 proc. w okresie pomiędzy 1 stycznia lub 1 lipca a 31 grudnia 2022 r. w porównaniu z analogicznym okresem w 2021 r.; lub (ii) ujemny wskaźnik EBITDA w okresie pomiędzy 1 stycznia lub 1 lipca a 31 grudnia 2022 r.

Komisja uznała, że program zgłoszony przez władze polskie jest zgodny z warunkami określonymi w tymczasowych ramach kryzysowych. Całkowita pomoc przypadająca na beneficjenta może wynieść do 50 proc. kosztów kwalifikowalnych i nie może przekroczyć 4 mln euro. Zwiększoną pomoc (w wysokości do 80 proc. kosztów kwalifikowalnych i kwoty 50 mln EUR) mogą otrzymać przedsiębiorstwa energochłonne prowadzące działalność w szczególnie dotkniętych sektorach i ponoszące straty z działalności operacyjnej. Pomoc przyznawana będzie do 31 grudnia 2023 r.

Komisja uznała, że zgłoszony przez Polskę program jest konieczny, właściwy i proporcjonalny, biorąc pod uwagę konieczność zaradzenia poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego, zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE i warunkami określonymi w tymczasowych ramach kryzysowych.

W związku z tym Komisja zatwierdziła środek pomocy na podstawie unijnych zasad pomocy państwa.

Kontekst

[Tymczasowe kryzysowe ramy](#) pomocy państwa, przyjęte [23 marca 2022 r.](#) umożliwiają państwom członkowskim wykorzystanie elastyczności przewidzianej w przepisach dotyczących pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście wojny Rosji przeciwko Ukrainie.

Tymczasowe ramy kryzysowe zmieniono [20 lipca 2022 r.](#) w celu uzupełnienia legislacyjnego [pakietu gotowości do zimy](#) oraz zgodnie z celami [planu REPowerEU](#).

Kolejnej zmiany tymczasowych ram kryzysowych dokonano [28 października 2022 r.](#) w świetle niedawno przyjętego rozporządzenia w sprawie interwencji w sytuacji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii ([rozporządzenie \(UE\) 2022/1854](#)), a także wniosku Komisji w sprawie [nowego rozporządzenia dotyczącego środków](#)

[nadmierzających](#), w celu rozwiązania problemu wysokich cen gazu w UE i zapewnienia bezpieczeństwa dostaw w zimie.

W tymczasowych ramach kryzysowych przewidziano, że państwa członkowskie mogą udzielać następujących rodzajów pomocy:

- **ograniczona kwota pomocy**, w dowolnej formie, dla przedsiębiorstw dotkniętych obecnym kryzysem lub wynikającymi z niego sankcjami i środkami odwetowymi, podwyższona maksymalnie do 250 i 300 tys. euro odpowiednio w rolnictwie i w sektorach rybołówstwa i akwakultury oraz do 2 mln euro we wszystkich pozostałych sektorach;
- **wsparcie płynności w formie gwarancji państwowych i subsydiowanych pożyczek**. W wyjątkowych przypadkach i z zastrzeżeniem ścisłych zabezpieczeń państwa członkowskie mogą udzielić przedsiębiorstwom energetycznym na potrzeby ich działalności handlowej gwarancji publicznych przekraczających 90 % pokrycia, jeżeli są one udzielane jako nierzeczywiste zabezpieczenie finansowe kontrahentom centralnym lub członkom rozliczającym.
- **pomoc rekompensująca wysokie ceny energii**. Pomoc, przyznawana w dowolnej formie, która częściowo zrekompensuje przedsiębiorstwom – w szczególności energochłonnym użytkownikom energii – dodatkowe koszty wynikające z wyjątkowego wzrostu cen gazu i energii elektrycznej. Kwota pomocy indywidualnej może być obliczana na podstawie historycznego lub obecnego zużycia przy uwzględnieniu potrzeby utrzymania zachęt rynkowych do zmniejszania zużycia energii oraz utrzymania ciągłości działalności gospodarczej. Ponadto państwa członkowskie mogą udzielać wsparcia w sposób bardziej elastyczny, również dla szczególnie dotkniętych sektorów energochłonnych, z zastrzeżeniem zabezpieczeń pozwalających uniknąć nadmiernej rekompensaty. Dalsze szczegółowe informacje na temat możliwości wsparcia ze względu na wysokie ceny energii, w tym metod obliczania kwot pomocy indywidualnej, są dostępne [tutaj](#).
- **środki przyspieszające wprowadzanie energii odnawialnej**. Państwa członkowskie mogą ustanawiać programy inwestycji w energię ze źródeł odnawialnych, m.in. wodór odnawialny, biogaz i biometan, a także w magazynowanie energii i energię ciepłą ze źródeł odnawialnych, m.in. stosowanie pomp ciepła. W ramach tych programów dopuszcza się uproszczone procedury przetargowe, które można szybko wdrożyć, przy jednoczesnym zapewnieniu wystarczających zabezpieczeń w celu ochrony równych warunków działania. Możliwe jest w szczególności ustanawianie programów ukierunkowanych na konkretną technologię, która wymaga wsparcia ze względu na szczególne cechy krajowego koszyka energetycznego;
- **środki ułatwiające obniżenie emisyjności procesów przemysłowych**. Aby jeszcze bardziej przyspieszyć dywersyfikację dostaw energii, państwa członkowskie mogą wspierać inwestycje służące odchodzeniu od paliw kopalnych, w szczególności poprzez elektryfikację, środki efektywności energetycznej oraz wprowadzanie wodoru odnawialnego i wodoru elektrolitycznego spełniającego określone warunki. Państwa członkowskie mogą (i) ustanawiać nowe programy oparte na przetargach albo (ii) bezpośrednio wspierać projekty bez organizowania przetargów, przy czym obowiązywać będą pewne ograniczenia wielkości wkładu ze środków publicznych przypadającego na jedną inwestycję. Wprowadzone zostaną specjalne premie uzupełniające przyznawane małym i średnim przedsiębiorstwom oraz w przypadku szczególnie energooszczędnych rozwiązań; .
- **środki na rzecz ograniczania zapotrzebowania na energię elektryczną** zgodnie z [rozporządzeniem \(UE\) 2022/1854](#).

Możliwe będzie również zatwierdzenie następujących rodzajów pomocy w poszczególnych przypadkach, z zastrzeżeniem spełnienia określonych warunków: (i) wsparcia dla przedsiębiorstw dotkniętych obowiązkowym lub dobrowolnym ograniczaniem zużycia gazu, (ii) wsparcia na rzecz napełniania magazynów gazu, (iii) ograniczonego w czasie wsparcia tymczasowego przejścia na bardziej zanieczyszczające paliwa kopalne, z zastrzeżeniem działań służących efektywności energetycznej i uniknięciu efektów uzależnienia od jednego dostawcy, (iv) wsparcia na rzecz ubezpieczenia lub reasekuracji dla przedsiębiorstw transportujących towary do Ukrainy i z Ukrainy oraz (v) wsparcia na rzecz środków służących dokapitalizowaniu, w przypadku gdy takie wsparcie wypłacalności jest konieczne, odpowiednie i proporcjonalne.

Podmioty kontrolowane przez Rosję, które zostały objęte sankcjami, są wyłączone z zakresu stosowania tych środków.

Tymczasowe ramy kryzysowe obejmują następujące zabezpieczenia:

- **proporcjonalność stosowanych metod**, która wymaga, aby kwota pomocy przyznawanej przedsiębiorstwom zależała od skali prowadzonej działalności gospodarczej oraz stopnia podatności na skutki gospodarcze kryzysu oraz
- **warunki kwalifikujące**, jak na przykład określenie mianem energochłonnych użytkowników energii tych przedsiębiorstw, w przypadku których koszty nabycia produktów energetycznych stanowią bądź (i) co najmniej 3 proc. wartości produkcji lub obrotów w 2021 r.; bądź (ii) co najmniej 6 proc. wartości produkcji lub obrotów w pierwszym półroczu 2022 r.; .
- **wymogi w zakresie zrównoważonego rozwoju**. Zachęca się państwa członkowskie, aby w kontekście przyznawania pomocy na dodatkowe koszty związane z wyjątkowo wysokimi cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej rozważyły wprowadzenie, w sposób niedyskryminujący, wymogów dotyczących ochrony środowiska lub bezpieczeństwa dostaw. Ponadto beneficjenci pomocy na pokrycie dodatkowych kosztów energii powyżej 50 mln EUR

są zobowiązani do przedłożenia organowi przyznającemu pomoc planu określającego, w jaki sposób zmniejszą ślad węglowy swojego zużycia energii lub wdrożą inne środki w celu zapewnienia ochrony środowiska lub bezpieczeństwa dostaw energii.

Tymczasowe ramy kryzysowe będą obowiązywać do 31 grudnia 2023 r. w odniesieniu do wszystkich środków. W trosce o zapewnienie pewności prawa Komisja oceni w późniejszym terminie, czy konieczne jest przedłużenie obowiązywania ram.

Tymczasowe ramy kryzysowe stanowią uzupełnienie szerokich możliwości państw członkowskich w zakresie opracowywania środków zgodnie z obowiązującymi unijnymi zasadami pomocy państwa. Przepisy UE w sprawie pomocy państwa umożliwiają państwom członkowskim na przykład wspieranie przedsiębiorstw mających problemy z płynnością i potrzebujących natychmiastowej pomocy. Ponadto art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zezwala państwom członkowskim na wypłacanie przedsiębiorstwom odszkodowań za szkody spowodowane zdarzeniami nadzwyczajnymi, takimi jak te spowodowane przez obecny kryzys.

Ponadto [19 marca 2020 r.](#) Komisja przyjęła tymczasowe ramy prawne w związku z pandemią koronawirusa, które zmieniano [3 kwietnia](#), [8 maja](#), [29 czerwca](#), [13 października](#) 2020 r. oraz [28 stycznia](#) i [18 listopada](#) 2021 r. Jak zapowiedziano w [maju 2022 r.](#), tymczasowe ramy kryzysowe w związku z pandemią COVID [nie zostały przedłużone](#) poza ustaloną datę wygaśnięcia, tj. 30 czerwca 2022 r., z pewnymi wyjątkami. W szczególności środki wsparcia inwestycji i wsparcia wypłacalności mogą być nadal wprowadzane do 31 grudnia 2023 r. Ponadto tymczasowe ramy kryzysowe w związku z pandemią COVID przewidują już elastyczne przejście, z wyraźnymi zabezpieczeniami, w szczególności w odniesieniu do opcji konwersji i restrukturyzacji instrumentów dłużnych, takich jak pożyczki i gwarancje, na inne formy pomocy, takie jak dotacje bezpośrednie, do 30 czerwca 2023 r.

Komisja prowadzi obecnie konsultacje z państwami członkowskimi w celu uzyskania ich opinii na temat ukierunkowanych dostosowań tymczasowych unijnych zasad pomocy państwa, tak aby przez następne kilka lat ich wdrażanie mogło być szybsze, prostsze i bardziej przewidywalne, co pozwoli przyspieszyć inwestycje publiczne w celu pobudzenia transformacji przy jednoczesnym zachowaniu równych warunków działania na jednolitym rynku. Celem jest przedstawienie nowych ram w styczniu w oparciu o informacje zwrotne otrzymane od państw członkowskich.

Wersja jawna decyzji zostanie udostępniona pod numerem sprawy SA.104932 w [rejestrze pomocy państwa](#) na stronie internetowej Komisji poświęconej [konkurencji](#) po wyjaśnieniu wszelkich kwestii związanych z poufnością. Wykaz nowych decyzji dotyczących pomocy państwa opublikowanych w internecie i Dzienniku Urzędowym zamieszczany jest w [cotygodniowym biuletynie internetowym dotyczącym konkurencji](#).

Więcej informacji na temat tymczasowych ram kryzysowych i innych działań podjętych przez Komisję w odpowiedzi na skutki gospodarcze wojny Rosji z Ukrainą można znaleźć [tutaj](#).

Cytat:

Przedsiębiorstwa energochłonne, zwłaszcza te działające w sektorach najbardziej dotkniętych obecnym kryzysem, borykają się obecnie z bardzo wysokimi kosztami energii. Zatwierdzony dziś program o wartości 1,1 mld euro umożliwi Polsce pokrycie co najmniej części tych istotnych wydatków, umożliwiając przedsiębiorstwom kontynuowanie działalności w tym trudnym kontekście.

Margrethe Vestager, wiceprzewodnicząca wykonawcza odpowiedzialna za politykę konkurencji - 20/12/2022

Pomoc państwa: Komisja zatwierdza polski program o wartości 1,1 mld euro [Pobierz \(54.13 kB - PDF\)](#)

Komunikat prasowy

20 grudnia 2022, Bruksela